

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ivlii Cæsaris|| Scaligeri|| Epistolæ|| &|| Orationes||

Scaliger, Julius Caesar

Lugduni Batavorum, 1600

Ivlii Cæsaris Scaligeri In Tredecimlibros De Causis Linguæ Latinæ Præfatio
ad Sylvium Cæsarem Filium. IIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70455)

IULII CÆSARIS SCALIGERI
 IN TREDECIM LIBROS DE CAUSIS
Linguae Latinae Praefatio ad SYLVIVM
 CÆSAREM FILIVM. IIII.

EGRESSVM te ex angustiis tenuioris li-
 teraturæ, Sylui Cæsar fili, non ante de-
 cet inire rationem grauiorum studiorum,
 quam istarum præceptionum causas notas
 habeas, per quas excellentissimæ cuiusque
 scientiæ cursus aperiri debuit. Quamquam
 enim hæc ipsa tenes, quæ certis observa-
 tionibus recepta sunt: tamen qui sæpius du-
 bitare an ita sit, semper quærere quare sint
 talia cogi possis: nisi te exemptum ex his
 difficultatibus in tuto collocatum videam,
 vitam mihi acerbam putem. Quibus igitur
 legibus Latina lingua sese astringisset,
 cum ante nos multi scite admodum, ac
 sapienter memoriæ prodidissent, neque
 earum constitutionum rationem ullam
 reddidissent: sane vel hoc ipso animum
 meum vehementer excitarunt, quod ar-
 bitrabar id quoque ab illis præstari po-
 tuisse. Nam enimvero ad simplicitatem
 meam imprimis pertinere existimabam, si
 hoc vel sola spe essem aliquando assequu-
 rus, quod esset præteritum vel a bonis viris,

B 3

qui

qui veterum sanctionibus vellent acquiescere: vel a Barbaris, qui politio-
 rem contemnerent: vel a delicatis, qui ope-
 rosio-rem diligentiam negligerent: vel ab
 inuidis, qui quod ipsi dare non possent ab
 aliis accipere detrectarent. Quanquam mi-
 nime latuit ab initio nos quantum turbare
 ciceremus. Neque enim defuturi sunt, qui
 negent prudenter a nobis factum, vt his vi-
 lioribus operis sapientiæ studium interci-
 peremus: quippe nullo vsu euenire posse, vt
 bonus medicus is, cui hæc curæ fuerint, aut
 sit, aut censeatur: auerti namque non dili-
 gentiam solum, sed animum ipsum amitti
 quoque, si quid de illarum literarum con-
 tentione remittatur. Quibus equidem
 tam humane monentibus nos, ad hunc
 potissimum modum responsum velim: Me
 ingenii mei magnitudinem, quæ nusquam
 vlla extitisset, admiratum esse nunquam:
 neque nostram hanc mediocritatem rei vlli
 aptam, nedum vt Medicæ exercitationi pa-
 rem considerem, existimasse. Verum tam
 grandem istam, quantam de me studiosa
 plebs, optimi ciuis, illustrissimi viri opinio-
 nem accepissent, non renuisse: sed quasi
 reliquias veterum fortunarum nostrarum
 fato quodam oblatas recepisse, atque ad
 melio-

lioris vitæ frugem, cultumque contulisse. Quod vero temporis a publicis muneribus, a priuatis amicorum officiis superesset, alias aliis studiis impendisse: vt, quem neque luxus stupidum fecisset, neque parsimonia vecordem, neque alea egenum, neque lucri spes cupidum, neque potentia elatum, neque diuitiæ insolentem, neque improborum odia desperatum, liceret mihi eas horas, quas alii salutandis dominis suis, alii mercaturis, alii hilaritatibus, ne quid præterea dicam, collocare soliti sunt, referre ad sapientiæ nutrices hasce literulas, in quarum sinu philosophiæ robur olim creuerit. Præterea in memoria habebā, quot, quantaq. Galenus hoc in genere literarum ab sese summo studio diceret elaborata, vt in suis maxime reponere & vellet & deberet. At qui vir? quantus medicus? qui non ex aliis potius discere (id quod facile factu sic satis sit) quam ex seipso, quod esset valde arduum, constituere aliis medicinæ scientiam conaretur. Atque ille tamen cum illis grauioribus operis, humanioris sapientiæ studia coniungere dignum duxit. Quid? nonne diuinus ille Plato curat hoc, cum multis aliis in locis, tum ipso in Cratylo toto, vt orationis vel totius, vel partis reddat

tionem? Nonne Aristoteles adeo ad sese pertinere arbitratus est, vt sæpe numero ipsa emendet vocabula, alia explicet, quædam vel inuestiget, vel etiam pariat? Scripsit ille de Poetica, de Rhetorica scripsit. Amatoria vero atque alia eiusmodi vt omittam, perpetuo commentario id egit, vt sciremus, quot modis quippiam significare possit. Cuius profecto iudicio Grammaticam non solum esse Philosophiæ partem, id quod nemo sanus negat: sed ne ab eius quidem cognitione dissolui posse intelligeremus. Itaque nemo bonus vitio vertat mihi, quasi priscarum nitore, atque lenitati literarum seuerioribus additis tristem quandam attulerim asperitatem. Neque enim scientiæ minores a superioribus suapte natura diiungi possunt, sed ingeniorum tantum imbecillitate dissociari solent. Quamobrem remissius contemplantibus honos suus relinquere debet: acutioribus etiam diuini operæ gratia habenda est. Atque ætati quidem tuæ, fili mi, quanquam primo in congressu videbuntur hæc asperiuscula: ita tamen velim cum animo statuas, Nihil unquam vulgare pretium vllum operæ fecisse. At quanti tandem sit, excellentissimis quibusque rebus vitæ ipsius primordiis asfuescere?

suescere? Itaque tetrica hæc non nisi Barbaris atque incultis animis terrorem ac desperationis facere opinionem: pro nobis vero appetentibus veritatis, tanquam armatas stare putes legiones. Ne sane sis eo hominum in genere, qui aut abiecta, quam nossent, aut ignorata, quam haberent, spiritus libertate, etiam illud, si Diis placet, conqueruntur, Mathematicarum interuentu disciplinarum Philosophiam a Platone obscuratam. O Dij immortales: obscurabitur Philosophia earum appulsu scientiarum, quarum splendor menti nostræ verissimis simplicissimisque demonstrationibus lumen affert? Sed isti delicatiores, qui sese in mollissimi otii nexum dedidere, frustra simul ac turpiter existimarunt, Sapientiæ cumulum sedentibus atque oscitantibus sibi Deos ipsos suos confecturos: quomodo aut ingens patrimonium boni nominis contemptor pater, aut prouentum alius modi, quem dicere nolo, Sors. At hercule liberales animos ab hoc falso quietis portu, non tam æstu gloriæ, quam veritatis aura retractos in Philosophiæ cursum, non prius decet deponere studia contentionis, quam ex tam nobili tamque opulenta prouincia pretiosas istas, ac potius

diuinas merces reportarint. Neque enim petimus laudem, non gloriam, non præmium laborum nostrorum. veniam petimus. Inuidiam vero neque placare cedendo, neque instando superare volumus: sed contemnere potius quam deprecari. Quis enim damnabit audaciam, qui idem ille non & inuitus admiretur conatum? fortasse etiam laudet, vt quantum demat prudentiæ, tantum addat animi generoso. Si quis enim attentius operam nostram hanc intueatur, is agnoscat non tam aliena occupata, quam externa reiecta, propria vindicata. Neque enim vt argumentum sit par, etiam iudicium idem esse videat: siue amissa quæ erant necessaria, siue sublata superflua, siue praua correctæ contempletur, supra quingentos errores, satis illos quidem nobiles, tum veterum, tum recentiorum, deprehendet. Quos quidem nequaquam tetigissem (profecto non id studebamus, sed vt Latinæ linguæ causas in lucem erutas proderemus) nisi sese nolenti, atque etiam sæpius inuito ingessissent mihi. Neque enim ex alienis spoliis nominis nostri munimenta exædificare in animo vnquam habuimus: sed aliorum bonam famam laborum potius nostrorum accessione capere.

incrementum. Atque idcirco nullius pene attigimus nomen, nullis partium studiis addicti, quod e re esset, breuissima ac simplicissima diuini Aristotelis scribendi lege, explicandum curauimus. Quem virum tibi, Sylui, si proposueris imitandum, & intelliges a nobis ordinem mirificum his tuis in libris institutum, sine quo ne ipsa quidē rerum Naturā consistere queat: & tu te ad eiusmodi artium diuinitatem comparabis talem, vt etiam nos, id quod equidem vel opto, vel spero, superare valeas.

IVLII CÆSARIS SCALIGERI

PRÆFATIO IN LIBROS

Poetices ad Syluium filium. V.

POSTQVAM nostra cura, Sylui, factum est, vt ad prima rudimenta literarum lectissimis præceptionibus vterere: nunc reliquum est, vt ad consequentia studia non vulgari via perducaris, tanto maiore opera, quo hæc sunt illis grauiora. Ac diligentia quidem prior illa nostra, propter & nouitates & difficultates, duorum ordinum, & (quod mirum esse debet) contrariorum passa est obtrectationem. Nam
tamen

tamen